

Процена ризика од корупције

Од 28 градова у Републици Србији, свега њих 10 (35%) има који уређује финансирање програма од јавног интереса које реализују удружења, и који се може применити на све области. Остали су донели акте који се односе на поједине области.

Одлуке и правилници који постоје у највећем броју случајева се надовезују на одредбе Закона о удружењима (члан 38) и Уредбе о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења („Сл. гласник РС“, бр. 16/2018).

Међутим, при позивању на одредбе Закона, градови су недоследни. Иако је чланом 38. Закона предвиђено суфинансирање активности удружења у бројним областима које тај закон препознаје као „јавни интерес“, већина градова је списак тих области битно сузила, а међу „жртвама“ такве регулације је и „борба против корупције“. Такође, у неколико случајева, користе се термини који нису у складу са законским („удружења грађана“, „невладине организације“, уместо удружења).

Када је реч о Уредби, главни недостатак је то што се њене одредбе преписују уместо да се разраде. Тако се у градским актима веома често могу наћи преписани критеријуми за доделу средстава из Уредбе, уз давање овлашћења „надлежном органу“ (без одређења) или неком од градских органа (Градоначелник Градско веће) да прецизира критеријуме у посебном акту, уместо да то буде уређено градским правилником / одлуком. Услед тога, градски акт, који би требало да донесе правну сигурност и да смањи простор за дискреционо одлучивање, омогућава да се критеријуми прилагоде очекиваним учесницима појединих конкурса. У том погледу има и неколико примера добре праксе, где је унапред прописано који ће бити критеријуми и колико бодова сваки од њих носи.

Међутим, постоје и бројни случајеви где су критеријуми прописани, али је онда дато овлашћење да се пропишу неки допунски за сваки појединачни конкурс, услед чега се дезавуишу одредбе опште градске одлуке.

Многи градови су се определили да средства дају само удружењима која су регистрована на њиховој територији, чиме су искључили све друге који би можда реализовали квалитетније пројекте за њихове грађане.

Веома чест недостатак односи се на сукоб интереса код чланова комисије која разматра предлоге – иако по правилу они морају да потпишу изјаву о одсуству сукоба интереса, нема адекватне могућности да неко други (осим њих самих) пријави постојање сукоба интереса, као и рокови да се по том питању одлучи.

Када је реч о надзору над спровођењем пројеката, типичан недостатак јесте то што градски органи, по већини одлука имају овлашћења за вршење контроле, али не и дужност да такав надзор спроводе. Јавност података о спроведеним конкурсима и њиховим ефектима није обезбеђена у свим градовима.

Примећени су и бројни други недостаци у правилницима / одлукама:

- Пропуст да се пропише минимално трајање конкурса
- Двосмислене одредбе о начину расподеле, када нема довољно новца за све пројекте
- Тражење да пројекат буде оверен печатом
- Нејасно ко је надлежан орган
- Нема правних средстава за оспоравање конкурса
- Нема права на увид у податке о конкурсy
- Неусаглашеност са другим прописима (омладинска политика)
- Споран правни основ (верске заједнице)

